

Список використаних джерел

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. №31. Ст. 1634.
2. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1971. Додаток до №50. Ст. 375
3. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №15. Ст. 190

Яцишин Вадим Валерійович

доктор філософії з права,

доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРИНЦИПИ ОBOB'ЯЗKOBOCТІ ДОТРИМАННЯ ДОСЯГНУТИХ ДОМОВЛЕНOCТЕЙ В СОЦІАЛЬНОМУ ДІАЛОЗІ

Відсутність засад обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей сторін соціального діалогу нівелює взагалі весь процес і значення соціального діалогу. А головне, втрачає сенс основна мета соціального діалогу – прийняття та виконання спільних, узгоджених рішень. Тому формування засад обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей в соціальному діалозі є надважливим.

З метою повного розуміння значення принципу обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей доцільно звернутись до розуміння обов'язковості виконання зобов'язань, умов договору, судових рішень тощо, тобто практики застосування подібних принципів у інших галузях права.

Вивчаючи основні принципи європейського договірної права, І.Г. Алексеєнко зазначає, що принцип обов'язковості для сторін укладеного між ними договору мається на увазі в ст. 1:102 Принципів європейського договірної права, яка проголошує свободу укладення договору, а також у ст. 6:111, яка передбачає, що сторона зобов'язана виконати свої зобов'язання, навіть якщо виконання стало більш обтяжливим [1, с. 122].

Розглядаючи принцип обов'язковості судового рішення, В.А. Кройтор пише про те, що «принцип обов'язковості рішень суду можна визначити як нормативно-керівне положення про обов'язковість підкорення дій всіх

суб'єктів права волі держави в особі державного судового органу» [2, с. 152].

Принцип обов'язковості договору закріплений нормою ст. 629 «Обов'язковість договору» Цивільного кодексу України, відповідно до якої договір є обов'язковим для виконання сторонами.

Цей принцип відтворено й у нормах трудового права. У ст. 18 КЗпП України передбачено, що положення колективного договору поширюються на всіх працівників підприємства, установи, організації незалежно від того, чи є вони членами професійної спілки, і є обов'язковими як для власника або уповноваженого ним органу, так і для працівників підприємства, установи, організації.

Засадою реалізації колективного договору та механізмом забезпечення принципу обов'язковості додержання колективного договору є приписи ст. 19 КЗпП України, відповідно до контроль за виконанням колективного договору проводиться безпосередньо сторонами, які його уклали, у порядку, визначеному цим колективним договором. Якщо власник або уповноважений ним орган (особа) порушив умови колективного договору, профспілки, що його уклали, мають право надсилати власнику або уповноваженому ним органу (особі) подання про усунення цих порушень, яке розглядається у тижневий строк. У разі відмови усунути порушення або недосягнення згоди у зазначений строк профспілки мають право оскаржити неправомірні дії або бездіяльність посадових осіб до суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 9 Закону України «Про колективні договори і угоди» «положення генеральної, галузевої (міжгалузевої), територіальної угод діють безпосередньо і є обов'язковими для всіх суб'єктів, що перебувають у сфері дії сторін, які підписали угоду».

Д.М. Горелов в аналітичній доповіді Національного інституту стратегічних досліджень «Формування соціального діалогу в сучасних умовах: світовий досвід та українська практика» зазначає, що «практику застосування соціального діалогу в Україні надалі визначає фактор забезпечення громадського контролю з боку незалежних профспілок, неурядових організацій, експертно-аналітичних центрів, правозахисних організацій, громадських рад при органах центральної та місцевої влади за процесом обговорення та прийняття рішень у різних формах соціального діалогу, а також за здійсненням державної політики у сфері соціального партнерства (мається на увазі проведення оцінки рівня дотримання законодавства, що забезпечує соціальний діалог, громадські експертизи і моніторинги результатів виконання генеральних угод і колективних договорів,

меморандумів про співпрацю тощо. Утім, контроль за виконанням прийнятих рішень та досягнутих домовленостей сьогодні покладено виключно на самих учасників соціального діалогу)» [3, с. 42-43].

Така позиція кореспондується і з нормами Закону України «Про соціальний діалог в Україні», відповідно до ст. 19 якого контроль за виконанням прийнятих рішень та досягнутих домовленостей здійснюється безпосередньо сторонами соціального діалогу. Особи, винні в порушенні законодавства про соціальний діалог, несуть відповідальність згідно із законом.

В.М. Курепін зазначає, що «принцип обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей передбачає, що домовленості, прийняті в результаті соціального діалогу, колективних переговорів, прийняті колективні договори і угоди є обов'язкові для дотримання та виконання сторонами» [4, с. 9].

Отже, принцип обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей у соціальному діалозі можна визначити як одну з основоположних засад, відповідно до якої сторони соціального діалогу у сфері праці належним чином, повно та неупереджено виконують всі зобов'язання, що взяли на себе під час здійснення соціального діалогу у визначених організаційно-правових формах на всіх його рівнях.

Список використаних джерел

1. Алексеев І.Г. Особливості та істотні умови принципів європейського договірної права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2015. Вип.6. С. 120-125.
2. Кройтор В. А. Принцип обов'язковості судових рішень у цивільному судочинстві: актуальність та нормативний зміст. *Право і Безпека*. 2008. №2. Т. 7. С. 149-154.
3. Горелов Д.М. Формування соціального діалогу в сучасних умовах: світовий досвід та українська практика. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-05/Soc_dialog-a37a4.pdf (дата звернення 26.03.2021).
4. Курепін В.М. Охорона праці в галузі: змістовий модуль 1 :конспект лекції. Миколаїв, 2021. 29 с.